

29. Futilis, et toties convulsa est assertio de Pontificis Romani supra Concilium OEcumenicum auctoritate, atque in fidei quæstionibus decernendis infallibilitate.

30. Ubi quis invenerit doctrinam in Augustino clarè fundatam, ilam absolutè potest tenere, et docere, non respiciendo ad ullam Pontificis Bullam.

31. Bulla Urbani Octavi, *In Eminentia*, est subreptitia.

Hic refert addere quinque propositiones circa duellum novissimè proscriptas à N. SS. P. Benedicto XIV, in Bulla *Detestabilem*, *edita die 10 Nov. ann. 1752.*

« I. Vir militaris, qui nisi offerat, vel acceptet duellum, tanquam formidolosus, timidus, abjectus, et ad officia militaria ineptus haberetur, indeque officio, quo se suosque sustentat, privaretur, vel promotionis alias sibi debitæ, ac promeritæ spe perpetuo carere deberet, culpa et poena vacaret, sive offerat, sive acceptet duellum.

II. « Excusari possunt etiam honoris tuendi, vel humanæ vili pensionis vitande gratia, duellum acceptantes, vel ad illud provocantes, quando certe sciunt, pugnam non esse secuturam, utpote ab alis impediendam.

III. « Non incurrit ecclesiasticas poenas ab Ecclesia contra duellantates latas Dux vel officialis militiae acceptans duellum ex gravi metu amissionis famæ, et officii.

IV. « Licitum est in statu hominis naturali acceptare et offerre duellum ad servandas cum honore fortunas, quando, alio remedio eorum jactura propulsari nequit.

V. « Asserta licentia pro statu naturali applicari etiam potest statui civitatis male ordinatae, in qua nimirum, vel negligentia, vel malitia magistratus, justitia aperte denegatur. »

PARS SECUNDA.

EPISTOLÆ ENCYCLICÆ, ET DECRETA BENEDICTI XIV.

MORUM MATERIAM RESPICIENTIA.

CAPUT I.

EPISTOLA ENCYCLICA I.

SUPER JEJUNIO.

Venerabiles Fratres Salutem et Apostolicam Benedictionem.

NON ambigimus, Venerabiles Fratres, quin universis Catholicæ Religionis cultoribus notum sit, à tota per Christianum Orbem Ecclesia inter præcipua Orthodoxæ disciplinæ capita perpetuo annumeratum retineri quadragesimale jejuniū; quo olim in lege et Prophetis primitus adumbratum, ipsius Domini nostri Jesu Christi exemplo veluti consecratum, ab Apostolis traditum, à sacris Canonibus ubique præscriptum, et ab universalis Ecclesia, ab ipso sui primordio retentum, et observatum est. Hoc nimirum, ut veteres tradidere Pares, nobis quotidie peccantibus communis poenitentiae constituto remedio, per consorium crucis Christi nos etiam aliquid in eo, quod ipse propter nos præstítit, agimus; simulque ad recolenda sacratiora Redemptionis nostræ mysteria, quæ per Dominicæ Passionis, ac Resurrectionis memoriam, quadragesimali potissimum tempore solemnius celebrantur, purificatis jejuno corporibus, et animis dignis paramur. Hoc veluti nostræ militiæ tessera ab inimicis crucis Christi secernimur, flagella divinae ultionis avertimus, et cœlesti præsidio indies adversus Principes tenebrarum munimur. Hoc despiciui habitu, non contemnendum divinæ gloriæ detrimentum, non leve catholicæ Religioni dedecus, nec dubium animabus Christi fidelium periculum oboritur; nec aliunde populis calamitates, rebusque publicis et privatis cladem exitiumque importatum esse constat. Ab hac verò insita, inhaerentique in omnium Catholicorum hominum animis de sacratissima quadragesima, aliquis diebus jejuno consecratis persuasione, et reverentia, quam aliena, quam discors, quam absonta sit hodierna jejunantium consuetudo, quantum ab ipsa jejuniorum institutione,

et servata semper, ubique, et ab omnibus disciplina quam longissime distet; vos, venerabiles Fratres, qui populorum curae vestrae commissorum mores et usus probè nostis, pro singulari in sapientia vestra præ cæteris clarius intelligitis. Nos sane, quibus in hac sublimi Apostolicæ procurationis specula constitutis undique gentium nuntii afferuntur, lacrymis satis depolare non possumus, augustissimam quadragesimalis jejunii observantiam ob nimiam nullis legitimis urgenteribus causis ubique indiscriminatum dispensandi facilitatem plane sublatam esse; ita ut Orthodoxæ quidem Religionis cultores merito querantur; haeresium vero sectatores illudant, et exultent. « Perniciosæ huic corruptelæ plurimorum insuper licentiam adjunctam esse graviter dolemus; quæ usque adeo invaluit, ut nulla Apostolici Instituti sacratissimique præcepti habita ratione, jejuniorum tempore palam et impune ab iisdem agentur convivia, et epulæ interdictæ promiscue inferantur. »

Ea propter quemadmodum, quibus curis, sollicitudinibus, et angoribus urgeamur, cum Fraternitatibus vestris communicamus, ita facere non possumus, quin pro injuncto nobis supremo sacro sancti Apostolatus officio, et ardentissimum Fraternitatum vestrarum zelum ad opportunum hisce malis adhibendum remedium excitemus, et ad congruentes hujusmodi abusibus penitus extirpandis leges præscribendas meditemur. Interea, Venerabiles Fratres, gaudium, et corona nostra, nobiscum considerantes, nihil Deo acceptius, nihil pastorali ministerio nostro dignius, nihil egregibus curæ nostræ commissis utilius, quam ut verbo, et exemplo præeunte, Christi fideles ad tam salutarem Christianæ pœnitentiæ et pietatis exercitationem alacrius suscipiendam, et constantissime retinendam, et ea, qua instituta fuit disciplina, per agendum vehementius inflammemus, omni opera atque industria, studeamus, ut fideles populi in conspectu Dei per austriorem jejuniorum observantiam tales permaneant, quales in ipso Paschali festo dignum est inveniri.

« Debitum igitur paternæ uniuscujusque vestrum sedulitatis et charitatis officium jure postulat, ut omnibus notum faciat et annuntietis, nemini quidem sine legitima causa, et de utriusque Medici consilio; multitudini vero, veluti populo, aut civitati, aut genti indiscriminatum integræ, non nisi gravissima et urgente necessitate, et in casibus per sacra Canonum statuta præscriptis cum debita Apostolicæ hujus Sanctæ Sedis reverentia à quadragesimali jejuno dispensationem toties quoties opus fuerit, concedendam, nec audacter fidenterque usurpandam, nec superbè et arroganter ab Ecclesia sicut alibi in more positum esse accepimus, esse postulandam. Gravissimam vero urgente necessitatem, etsi non est, cur vobis explicemus; nouimus tamen vos ignorare, cum hujusmodi necessitate servandam esse potissimum Unicam Comestionem, sicut alias hic Romæ, ac nos ipsi hoc anno urgenteribus causis dispensantes, expresse præscripsimus, et licitas atque interdictas epulas pro-

» miscue minimè apponendas esse. » Porro quemadmodum de ejusmodi indulgentia tanè cautè impertienda, si securus fieret, nos persuasum habemus, districtam supremo divino judici redditum iri rationem; ita conscientiam uniuscujusque vestrum onerandam esse ducimus. Insimul Fraternitates vestras rogamus, et in Domino exhortantes obsecramus, ut populos, qui communem omnium Christi fidelium pœnitentiam ac disciplinam servare nequeant, commonere satagatis, ne per alia pietatis opera, ut sua cuique devotio suggestet, peccata sua expiare, et Deo satisfacere negligant; quinimmo sanandis vulneribus, quibus humana infirmitas sauciatur, diligentem adhibere studeant curationem, ut culpas de mundano pulvere contractas, dum casta jejunia decouere non possunt, pia opera, orationum suffragia, et elemosynæ munera redimant. Interim solatium et levamen non leve mœrori nostro à pastorali vigilancia et charitate vestra præstolantes, ac certò nobis pollicentes, Apostolicam benedictionem cum uberi cœlestium charismatum copia conjunctam in eosdem populos vestros redundaturam, vobis, Venerabiles Fratres, permanenter impertimur. Volumus autem, ut præsentium transumptis sive exemplis etiam impressis manu alicuius Notarii publici subscriptis, et Sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus ubique fides adhibetur, quæ præsentibus adhiberetur, et adhiberi posset, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub Anulo Piscatoris die trigesima mensis Maii anno millesimo septingentesimo quadragesimo primo, Pontificatus nostri Anno primo.

D. Cardinalis Passioneus.

EPISTOLA ENCYCLICA II.

SUPER EODEM JEJUNIO.

In suprema universalis Ecclesiæ procuratione, meritis licet imparibus, per ineffabilem divinæ bonitatis abundantiam, ut Orthodoxæ fidei assertores, sic etiam ecclesiasticæ disciplinæ custodes ac vindices constituti, quadragesimale præsertim jejunium, quod inter præcipua Orthodoxæ disciplinæ capita semper et ubique ab ipso Ecclesiæ exordio numeratum esse nemo ex Catholicis inficiatur, ab hodierna jejunantium corruptela vindicare, et in pristinam quantum, benedicente Domine, fieri posset, observantiam revocare cupientes, per alias nostras in simili forma Brevis litteras ad Fraternitates vestras die xxx. proximè elapsi mensis Maii currentis anni datas eximium Fraternitatum vestrarum zelum excitandum curavimus, ut adlaborare studeretis, ne hac in parte et optatum Apostolicæ nostræ sollicitudinis angoribus levamen, et salutare abolendæ sacratissimi Jejunii corruptelæ remedium decesset. Quoniam autem paternæ Pontificiæ caritatis quæ novit imbecillitates infirmorum sustinere, atque etiam cum infirmantibus infirmari, non immemores, quemadmodum à jejunio

aliquando legitima causa, aut gravissima urgentique necessitate exigente dispensandum esse ex Apostolica benignitate censimus; ita inter cætera præscripsimus unicam comedionem servandam, et licitas atque interdictas epulas minimè esse apponendas.

« Hinc factum esse accipimus, quod non defuerint, qui per humanas, et hominibus à Christiana pœnitentia abhorrentibus dumtaxat dignas illationes sibi aliisque persuadeant, unicam potissimum comedionem servari, atque epulas licitas, et interdictas minimè apponi debere; cùm multitudini quidem in discriminat ob urgenter gravissimamque necessitatem, non verò singulis ob legitimam causam, et de utriusque Medici consilio dispensatur. Quam sane persuasionem à sententia nostra alienam, ut ex omnium animis penitus evellamus, nos quibuscumque, quacumque occasione, sive multitudini indiscriminatim ob urgenter gravissimamque necessitatem, sive singulis ob legitimam causam, et de utriusque Medici consilio, dummodo nulla certa et periculosa affectæ valetudinis ratio intercedat, et aliter fieri necessariò exigat, in Quadragesimæ, aliisque anni Temporibus et diebus, quibus carnium, ovorum, et lacticiniorum esus est prohibitus, dispensari contigerit, ab omnibus omnino, nemine excepto, unicam comedionem servandam, et licitas atque interdictas epulas minimè esse apponendas, tenore præsentium declaramus, et edicimus; quemadmodum per singulas nostras in pari forma Brevis litteras singulis utriusque sexus Christi fidelibus ob corporis infirmitates, quibus obnoxii reperiuntur, in sacratissima Quadragesima aliisque jejunio consecratis diebus vescendi prohibitis licentiam dantes unicuique expresse præscribimus, atque præcipimus. » Ea propter Fraternitates vestras rogamus, atque in Domino obsecramus, ut populos vestræ curæ commissos ad tam opportunum sanandis vulneribus, quibus per humanam infirmitatem quisque sauciatur, sanctissimum jejuniū remedium alacriter adhibendum cohortantes, sedulò ac paternè moneatis, rem agi non quidem exiguum, sed longè gravissimam, de observando sustinendoque jejunio purificandis animis corporibusque salutari. In spem igitur illos erigite cœlestium præmiorum, quibus assequendis non sunt condigne passiones hujus temporis, imò leve ac momentaneum non tribulationis, sed modicæ abstinentiae nostræ incommodum magnum glorie pondus operatur in celis. Ab omnibus se abstinent, qui in agone contendunt, ut corruptibilem coronam accipiant; pudeat tam imbellies ac delicatos christianæ militiæ milites refugientes à consortio crucis Christi, qui coronam legitimè certantibus propositam sperare præcipit incorruptam; ad cuius auspicium, et pignus Fraternitatibus vestris Apostolicam benedictionem iisdem etiam populis vestris nostro nomine impertiendam peramanter elargimur. Volumus autem, ut præsentium transumptis sive exemplis etiam impressis manu alicuius Notarii publici subscriptis, et Sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munis eadem prorsus ubique fides adhibeatur, quæ præsentibus

adhiberetur, ei adhiberi posset, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die vigesima secunda mensis Augusti anno millesimo septingentesimo quadragesimo primo, Pontificatus nostri Annæ secundo.

EPISTOLA ENCYCLICA III.

SUPER EODEM JEJUNIO.

Libentissime quidem amplectimur, quæ nobis offeruntur, occasiones ad vestros animos excitandos, ut ecclesiasticæ disciplinæ reparandæ sedulam curam conferatis. Etenim Summi Pontificatus dignitati, ad quam nos, licet immerentes, evicti fuimus, conjunctam esse intelligimus sollicitudinem aliarum Ecclesiarum, nobisque commendatam, qui plane tenuitatem virium nostrarum non ignoramus.

Cum itaque præsentium litterarum argumentum totum sit de jejunio, quod tempore Quadragesimæ veteri Ecclesiæ instituto ac lege fidelibus indicitur; supervacaneum ducimus longam orationem conficere de Quadragesimæ institutione, et Patrum, et Conciliorum omnes super hac re in medium proferre auctoritates. Difficile id quidem nobis parum videretur, sed potius alienum, et nullo modo consentaneum vobis, quos doctrinæ laude, Canonum, et sacræ historiæ cognitione præstantes arbitramur. Porro ad scribendas has litteras adducti fuimus gravissimis illis verbis Trid. Syn., quæ sess. 25. de Ref. præcipit Episcopis omne studium impendere, ut fideles ipsorum curæ traditi magna religione perficiant ea, quæ à sacris Canonibus præscribuntur: « Ut illis omnibus, et iis præcipue sint obsequentes, quæ ad mortificandam carnem conducunt, ut ciborum delectus, et jejuna. »

Ubi primum Bononiensem Ecclesiam administrandam suscepimus (ad quam beneficio Clementis XII. fel. record. ab Sede Anconitana translati fuimus), Mandatum evulgavimus (quod Libro primo Institutionum nostrarum pro viris ecclesiasticis decimoquinto loco continetur). In illo plures difficultates indicavimus, ob quas minimè solvendos à jejuniū legibus putabamus illos, qui ob legitimam causam, et legitima priùs auctoritate interposita, quadragesimæ abstinentiam non observarent, minimè, inquit, solvendos à jejunio, ita ut liceretipsis quolibet die mensam bis instituere, non unica vice, vesperina superaddita refectione, quæ permitti jejunaatibus consuevit. Tandem in hac Pontificia Sede collocati, rem totam in examen iterum revocavimus, et præstantissimis quoque viris demandavimus ipsam diligenter accuratèque perpendere, ac suas deinde opiniones nobis exponere. His peractis, hujusmodi controversiæ finem tribuere constituis, illudque decrevimus, ne ulla in posterum. sive peculiaris, sive generalis pro aliqua Civitate, vel Oppido concedatur facultas adhibendi carnes ad mensam tempore jejunii, vel Quadragesimæ, nisi conditio servandi jejunii, sive inius comedionis interpona-

tur; et illud quoque monitum addatur, nequaquam licere mensam eamdem carne ac piscibus instruere. Evidem declinatis hac ratione nimium implicatis quæstionibus, existimavimus unicam singulis diebus comedionem indicere illis etiam, qui carnibus uti, cum jejunium indicitur, rite obtinuerunt; et pravam illam consuetudinem, quæ apud multos jam nimis invaluerat, penitus evellere, afferendi nempe carnes in mensam cum piscibus, postquam ipsi Quadragesimalis abstinentiæ præcepto soluti fuerant, ob eam potissimum causam, quod grave detrimentum saluti ab esu piscium accipiunt.

Hæc apertissime constant ex nostris Apostolicis Litteris, quas in forma Brevis dedimus ad omnes Episcopos orbis Catholicæ anno 1741, quarum primæ incipiunt, *Non ambigimus*; alteræ vero, *In supra*. Nos profectò nulli unquam elargiti sumus vesci carnibus, cùm tempus Quadragesimæ, sive aliud jejunium præcipitur, nisi indicta, scriptaque conditione, quam superius memoravimus. Maximam pariter letitiam percepimus, cùm redditæ nobis fuerunt plures Epistolæ, ac mandata vestra, Litteris nostris Apostolicis omnino consentanea, quibus pro virili parte contendistis adducere populos vobis subjectos, ut proposam in illis disciplinam pœ servarent.

Interim promulgatis iisdem Apostolicis Litteris, quas paulo ante nominavimus, plures cavillationes excogitantes sunt à nonnullis, uti nos antea facili conjectura suspicati fuimus. Plures etiam quæstiones propositæ nobis fuerunt, exigui quidem ponderis ac momenti, quemadmodum nos opinamur; cùm illæ vel ipsius legis verbis, vel sensu penitus corruant, ac dissolvantur. Attamen sacro Tribunali nostræ pœnitentiariæ rerum hujusmodi conscientia, ac peritissimo, easdem quæstiones expendendas commisimus, quibus omnibus plenè cumulatèque, quoties opus fuit, satisfecit.

Archiepiscopus Compostellæ, in Hispaniarum regnis primus Inquisitor, nuperrime vita functus, longam ad nos dedit Epistolam, qua plures recensebat difficultates, quæ litteris nostris Apostolicis adversabantur, quominus executioni mandarentur, eo quod nonnulli Theologi in diversas opiniones ac sententias abiarent in solvendis quibusdam quæstionibus, quibus Litteræ nostræ Apostolicæ causam, et occasionem præbebant; ac proinde de illis judicium nostrum requirebat. Evidem Archiepiscopi litteræ nos gravissimis ac difficillimis temporibus occupatos deprehenderunt. Attamen, dum quæstiones in ipsis expositas percurrimus, visum nobis est non quidem expeti, ut iis quæstionibus responsum fieret, ipsisque solutis nullum impedimentum, sive obstaculum nostris Litteris Apostolicis superesset, sed potius ut objectis cavillationibus ad optatum finem ipse minime adducerentur. Accedit etiam, quod Epistola Archiepiscopi multis argumentationibus, et obscuris vocibus redundaret: quamobrem, licet plures hortarentur, ne ullum Archiepiscopo responsum redideremus; illi tamen satisfecimus, res præcipias ex ejus litteris delibantes, et quæstiones omnes ad certum numerum redigentes.

Primum nostris occupationibus tribuendum testati sumus, quod tardè ipsi responsum daremus: ejus studium commendavimus, et etiam magnopere probavimus, quod anceps, ac dubius ad hanc sanctam Sedem confugerit, ut consilium exposceret. Deinde prolati quæstionibus satisfacere non prætermisimus, illum tamen monentes de instituto Summorum Pontificum, qui leges condere solent, disciplinam decernere, neque ullam habere rationem illorum, qui dubitandi causas objiciunt, ut quæ constituta sunt, perturbent, ac evertant.

Vix redditis Litteris, Archiepiscopus paulò post vitæ cursum absolvit, itaque non immerito suspicamur, responsa nostra, quæ litteris continebantur, haud cognita fuisse, et perspecta illis, qui quæstiones excitaverant. Post hæc alii pariter ex Hispanis Episcopis nonnullas ex iisdem quæstionibus nobis proposuerunt; quare iisdem responsis usi sumus, quæ tradita prius Archiepiscopo Compostellæ à nobis fuerant. Non defuerunt etiam præstantes inter Italos Theologi, qui Litteras nostras Apostolicas datas anno 1741. egregiis commentariis illustrarunt: idem contigit Responso, quod fecimus Archiepiscopo Compostellæ die 8 Julii anno 1744, quod sane integrum suis libris præfigendum curaverunt. At quoniam libri ejusmodi ad vos fortasse nondum pervenerunt, vel curis aliis distenti illos percurrere minimè potuistis, his Litteris Encyclicis adjungimus illas pariter, quas (ut dictum sæpius est) ad Archiepiscopum Compostellæ jam pridem scripsimus, ut quæ disciplina vestris in Diœcesis tenenda sit, plane cognoscatis, ac ne vos deterreat difficultates, si quæ à captiosis hominibus concidentur.

Venerabili Fratri Archiepiscopo Compostellæ,

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, Salutem et Apostolicam Benedictionem.

Si Fraternitas tua secum reputabit, quot gravissimis et maximis curis propemodum obruamur, quantumque, hoc præsertim difficillimo tempore, prorsus nos teat imposita tenuitati nostræ sollicitudo omnium Ecclesiarum, non sanè mirabitur, tamdiu sibi procrastinatum fuisse responsum ad eas literas, quibus Apostolica auctoritate dissolvendas rogavit oportas in Hispania disputationes aliquas è duabus nostris Epistolis ad omnes Episcopos superioris anni 1741, 30 maii, et 22 Augusti, quibus intra legitimos fines coërcimus invalescentem ecclesiastici jejuniū relaxationem. Potius ei in mente veniet cogitare de singulari nostro in reliquissimam Hispanam Ecclesiam amore, unde nos, immensa licet rerum mole fatigatos, ad expediendum sibi in omni sua perplexitate salutis iter opem nostram præsto habet. Quanquam igitur dum prænuntiatas Constitutiones edidimus, non aliud propositum nobis fuerit, ac refrænare paucorum nimis ingenio fidentium Theologorum licentiam, qui opinionum novitate gaudent; nec

» otium, nec animus nobis fuerit definire quicquid subtili indagatione deduci possit ex proposita a nobis jejunandi regula: tamen eximia paterna caritate complectimur adeo observantissimos Romanæ Sedis Hispanos, tantique facimus obsecrationes tuas, ut occurrere anxietati vestræ libenter adjecerimus animum, et nos ipsi quæstiones abs te propositas dirimendas constituerimus. Sic autem se habent.

» I. Utrum, que in antedictis nostris litteris in forma Brevis de unica comedione, et de epulis non permiscendis præscribuntur, sub gravi etiam præcepto prohibentur?

» Respondemus: Concedentes facultatem vescendi carnibus tempore vetito, sub gravi teneri easdem facultates non aliter dare, quam geminis hisce adjectis conditionibus, videlicet unicæ cæ in diem comeditionis, et non permiscendarum epularum. Eos verò qui hujusmodi facultatibus utuntur, sub gravi ad binas ipsas conditiones implendas obligari.

» II. An hi, quibus concessum est vesci carnibus, possint in vespertina refectioncula ea quantitate carnis vesci quæ jejunibus permittitur?

» Respondemus: Non licere, sed opus habere, eo cibo eaque uti portione, quibus utuntur homines jejunantes rectæ meticulosæ conscientiæ.

» III. An qui jejunii tempore vesci carnibus permittuntur, et unica comedatione uti debent, horam jejunantibus præscriptionem servare opus habeant?

» Edicimus, observandam iis esse.

» IV. Quænam sint epulæ licite, quæ vetantur cum interdictis conjungi?

» Respondemus: Epulas licitas pro iis, quibus permissum est carnes comedere, esse carnes ipsas: epulas interdictas esse pisces, adeoque utrumque simul adhiberi non posse. Piscibus tamen edendis non interdicuntur ii, quibus datur tantum fastigia adhibendi ova et lacticinia.

» V. An præceptum de utroque epularum genere non miscendo, dies quoque Dominicos quadragesimales complectatur?

» Affirmatur complecti.

» VI. Utrum hæc lex ad eos quoque pertineat, qui ex Bulla Cruciatæ edere possunt ova, et lacticinia?

» Rescribimus: Nihil in prænunciatis nostris Apostolicis Litteris statutum esse, quod respiciat gratiosum Cruciate Diploma. Quare qui eo gaudent, illius tenorem stricte, et considerate perpendant, ex ejusque sententia se gerant. Caveant autem, ne mani quaipiexcusatione sese solutos esse arbitrentur præscriptis ibi legibus.

» VII. Utrum memorata duo præcepta urgeant extra Quadragesimam?

» Respondetur: Urgere extra quadragesimam utrumque præceptum: illud scilicet unica comeditionis cum reliquis legibus in secundo, et tertio ad hæc postulata responso expressis: et

» alterum non permiscendi epulas licitas cum interdictis, ut in quarto postulato definitum est.

» Habes. Venerabilis Frater, penitus explicatum quidquid apud vos ex nostris saepius nuncupatis Apostolicis Litteris dubitationem attulisse scribis. Qua quidem in re laudavimus consilium tuum interrogandæ supremæ Romanae Sedis, ut libero, et non vacillanti gressu ad oves, sana doctrina imbuendas incdere Pastores queant: in istoque tuo suscepto consilio agnivimus Hispanam religionem, nihil sibi tutum, nisi è divi Petri Cathedra acceptum reputantem; qua splendidissima gloria tantum nomen, et incorruptæ fidei fructum Hispania sibi perit. Cavendum autem vobis est (idque plurimum ad te pertinet, qui illustris Archiepiscopi, et Inquisitoris geris præcipientum munus) ne in expendendis Apostolicæ Sedis Constitutionibus præ nimis exauriendi argumenti sollicitudine nullus fiat disserendi, ambigendique modus. Sedula deinde opera conferenda, ut istiusmodi dubia, quæ facile, pro ingeniorum varietate, disputando emergunt, penitus inter vos dirimantur, ne diuturna unquam disceptatione fluctuant animi; præsertim cum Constitutiones ipsæ Apostolicæ scopum, quo tendunt, aperie demonstrent, et illuc prompte dirigi possit quicquid dubitandum Interturbare videatur. Id si animadvertissent, qui de præsenti negotio plura dubitarunt, nodum sibi exsolvent. Patebat enim, nihil aliud nobis in animo fuisse, quam cohibere vivida nonnullorum Theologorum ingenia, qui nimium sacri jejunii fines prætergressi, et non parum oblitii illud ad retinendum in officio corpus divinitus institutum, hosti huic spiritu in sensissimo blandiebantur. Statim siquidem comperissent, quid in propositionis quæstionibus constituendum esset, nec tibi molestiam exhibuerint, nec nobis, quos gravissimæ undique circumstant curæ, non parum temporis occupassent, quod tamen pro singulari nostro in vestram gentem studio, atque amore libenter impendimus ad rectum vobis iter monstrandum; in posterum simul præcaventes, quomodo in hujusmodi quæstionibus firmare gressus vestros in promptu sit. Reliquum est, Venerabilis Frater, ut tibi, quod facimus ex animo, præcipue benevolentia nostræ pignus Apostolicam Benedictionem peramanter impertiamur. Datum etc. 8 juli 1744.

Cum hæc ita se habeant, satius muneri nostro fecisse videmur, ne illi, quibus licet carnes edere, cum jejunium tempore quadragesimæ, vel extra quadragesimam fidelibus præscribitur, unius comeditionis limites excedant, ac ne piscibus simul, et carnis parare sibi mensam patientur, neve cavillationes perscrutentur, ut legi tenebras offundant. Pauca tamen adhuc supersunt, quæ remedium à nobis depositum.

Siquidem advertimus, jam multis abhinc annis non solum plures in qualibet Italiae urbe vestra auctoritate dissolvì à quadragesimali abstinentia, sed etiam magno studio vos contendere, ut universam Civitatem, totamque Diocesim eadem abstinentia

liberemus. Hinc factum est, ut in quibusdam civitatibus, ac Diœcesis jam per multis annos fideles universi absque ullo discrimine carnibus per quadragesimam utantur. Id quidem maximam nobis affer sollicitudinem, eo quod deprehenderimus certis testimoniis, in quibusdam Regionibus septentrionis toto quadragesimæ cursu lactis et ovorum usum liberè permitti; quia per plures annos eamdem facultatem petierint, et a Sede Apostolica consecuti fuerint: quamobrem illi populi sibi in animum induxerunt, non esse rursus ad Pontificem confugiendum pro hujusmodi facultate impetranda, sed priores concessiones singulis annis acceptas sufficere, ut lactis et ovorum consuetudo per quadragesimam comprobetur. Præterea maximi facienda esse ducimus ea verba Trid. Conc. sess. 25. c. 18 de Reform. « Sicut publicè expedit, legis » vinculum quandoque relaxare, ut pleniùs, evenientibus casibus, » et necessitatibus pro communi utilitate satisfiat, sic frequen- » tiùs Legem solvere, exemploque potius, quam certo persona- » rum, rerumque delectu, potentibus indulgere, nil aliud est, » quam unicuique ad leges transgrediendas aditum aperire. »

In Litteris nostris Apostolicis quas anno 1741. ad omnes Catholicos Episcopos dedimus, huic corruptelæ viam præcludere cogitavimus ea ratione, illisque verbis, quæ rursum h̄ic subjiciimus: « Debitum igitur paternæ uniuscujusque vestrūm seduli- » tatis, et caritatis officium jure postulat, ut omnibus notum fa- » ciatis, et amuntiatis, nemini quidem sine legitima causa, et de » utriusque Medici consilio, multitudini vero, veluti populo, aut » civitati, aut genti indiscriminatum integræ, nonnisi gravissima » et urgente necessitate, et in casibus per sacra Canonum statuta » præscriptis, cum debita Apostolicæ hujus sanctæ Sedis reve- » rentia à quadragesimali jejunio dispensationem, toties quoties » opus fuerit concedendam, nec audacter, fidenterque usurpan- » dam, nec superbè et arroganter ab Ecclesia, sicut alibi in more » positum esse accipimus, esse postulandam. »

Porro nos hanc normam secuti sumus, cum multitudinem, veluti populum, aut civitatem integrum quadragesimali abstinentia immunem declaravimus. In primis loci Episcopus id postulare à nobis debuit, ac de gravissima, urgente necessitate suum testimonium interponere. Deinde carnes minimè permittæ fuerunt, si lactis, et ovorum usus satis esse videretur. Tum vero facultas edendi carnes tribui solum consuevit, cum interposito Episcopi testimonio id omnino necessarium judicaretur, nec sufficiens necessitati remedium afferi constaret, si ova solum, et lacticinia concederentur. Quoties autem abstinentia quadragesimæ nostra auctoritate soluta fuit, certos tamen dies præscripsimus, quibus integra abstinentia servaretur, nempe diem Cinerum, dies quatuor temporum, vigilias præcepto obeundas, dies majoris hebdomadae à Dominica Palmarum. Quandoque recensimus etiam totam hebdomadam Cinerum: aliquando etiam in diximus abstinentiam feriis sextis, ac sabbatis, etiam si facultas à nobis tradita lactis et ovorum usum solum complecteretur. Pos-

tremo eam conditionem semper addidimus, ne jejunii lex unius per diem comeditionis ullo modo violaretur, ac ne simul in mensa carnes et pisces apponenterentur.

Dum rationem hujus consilii nostri serio perpendimus, haud plenè acquiescimus, ob eam sollicitudinem ac dubitationem, ne causa ab Episcopo loci prolata, quam nos legitimam credidimus ad solvendam quadragesimæ abstinentiam, ejus naturæ fortasse non sit, quæ veram et urgentem necessitatem contineat. Quippe illud nobis semper ante oculos propositum habuimus, ut nihil à ratione alienum, nihil inconsulit, ac temere faciamus. Hærent pariter animo defixa sancti Bernardi verba ad Pontificem Eugenium libro 3 de Consideratione. c. 4. « Facitis hoc, quia potestis: » sed utrum debeatis, questio est, et quando: » attamen fidem præstitimus iis, quibus præstanda fuerat, Episcopis nempe locorum. Non enim alio pacto exerceri potest sollicitudo peculiarium Ecclesiarum, ac Diœcesis, nisi fides habeatur Episcopis, à quibus illæ administrantur. Sed in posterum, ut gravissimum hoc negotium tutiùs, quam fieri possit, geratur, molestum vobis non sit, animum iis advertere, quæ subjecimus.

Non ignoratis ab Innocentio III. Prædecessore nostro cap. Consilium, de observatione Jejuniorum, inter causas legitimas solvendi abstinentiam à carnibus jejuniū tempore recenserit veram, et existentem re ipsa ægritudinem: « Præterea, de illis, » qui in quadragesima, vel in aliis jejunis solemnibus infirman- » tur, et petunt sibi esum carnium indulgeri, respondemus: quod » cum non subjeat legi necessitas, desiderium infirmorum, » cum urgens necessitas exigit, supportare potes, et debes, ut » majus periculum in eis evitetur. » Idem statuerant multò ante Innocentium III. Patres octavi Concilii Toletani can. 9. quod anno 653 celebratum fuit. « Quisquis absque inevitabili necessi- » tate, atque fragilitatis evidentiis languore, sed etiam ætatis im- » possibilitate, diebus quadragesimæ esum carnium præsump- » serit attentare, non solum erit reus Resurrectionis dominicæ, » verum etiam alienus ab ejusdem diei sancta Communione... Illi » vero, quas aut ætas incurvat, aut languor extenuat, aut neces- » sitas arcat, non ante prohibita violare præsumant, quam à » Sacerdote permisum accipient. »

Nemo est, qui non intelligat, hujusmodi causas satis esse, ut aliqui à jejunii legibus, et abstinentia immunes existimentur, non autem, ut populus, vel integra civitas idem privilegium obtineat. Quis enim sibi persuadere possit, cives universos alicujus Urbis, vel Diœcesis eodem tempore gravissimo morbo teneri, vel in eodem discriminè versari omnes, ut periculosam ægritudinem contrahant? Nisi forte eos morbos intelligamus, qui ab aeris intemperie, vel infectione promanant, de quibus paulo post verba faciemus. Quis credit unquam, populum universum alicujus Diœcesis, vel communis languore penitus extenuatum, vel extrema senectute confectum?

Neque vero causa sufficiens habenda est, ut aliqua civitas,

vel populus abstinentia quadragesimali liberetur, ipsique carnes permittantur, si forte pisces, vel ova caro pretio vendantur. Sicut enim urbes habent egenos cives, ita etiam opulentos, è quibus etiam alii vita sustentationem labore ac sudore sibi comparant, alii verò patrimonio ac divitiis satis superque abundant. Itaque, si pro emendis piscibus grave pretium solvendum sit, id quidem egenis civibus, non verò divitibus suffragatur. Id asserunt etiam nonnulli Theologi haud severioris disciplinæ, quorum sententiam recensuimus Capite nono libri tertii nostrarum Institutionum, quas Bononiae Typis impressimus.

Ilud etiam inane commentum porsus existimari debet, solvendas esse abstinentia quadragesimæ Civitates, vel Diœceses, ubi exercitus versantur, eo quod milites in iis locis permanentes abstinentiæ leges minimè observent. Id potius animos civium inflammare deberet ad jejuniū rite, religiosèque suscipiendum, ut nempe milites tanta virtute temperantiae permoti ipsorum exemplum sequantur. Illud solùm pro legitima causa in medium proferri potest, copias militum tantam afferre civitati penuriam herbarum, atque olei, licet quadragesimæ jejuniū non obtemperent, ut harum rerum pretia summopere augeantur. Tunc autem eadem statuenda sunt, quæ paulò ante diximus, cùm pisces et ova cariori pretio comparantur. Igitur peculiares morbi, quamvis frequentes, in posterum pro causa solvendæ abstinentiæ non adducantur, nisi forte civibus universis iudem morbi communes habeantur ob aliquam aëris corruptionem; neque in posterum herbarum, olei, piscium, et ovorum pretia tanta ponderis esse censeantur, ut omnis civitas, vel Diœcesis ab instituto quadragesimæ jejuniū, ac temperantia liberari contendat. Quòd si veras ac legitimas à nobis causas ad hanc facultatem obtinendam expetitis, duas potissimum percensemus, quarum prima ex jure canonico, altera vero ab ipsa rerum magistra experientia deprompta est.

Innocentius III. quem superius nominavimus, eodem c. *Consilium, de observatione jejuniorum*, Archiepiscopo Bracarensi postulanti, qua poena plectendos judicaret illos, qui tempore quadragesimæ à carnibus non abstinerant ob summan rerum caritatem, et angustiam, ita ut plures fame enecarentur, respondit his verbis: « Cùm autem quæsieris, qua sit illis poenitentia in jungenda, qui diebus quadragesimalibus, tempore quo tanta famis inedia inguebat, ut magna pars populi propter inopiam annonæ periret, carnes comedere sunt coacti; respondemus, quòd in tali articulo illos non credamus puniendos. Preces tamen Domino pro illis, et cum illis effundes, ne ipsis aliquatenus imputetur, quia bonarum mentium est ibi timere culpam, ubi culpa minime reperitur. » Si quis hoc tempore Episcopus adductus exemplo Bracarensis Antistitis idem consilium peteret a Sede Apostolica, tamquam ineptus, ac simplex haberetur, sed illo Ecclesiæ felicissimo sæculo maximi pendebatur, ut æquum est, quadragesimæ præceptum. Hinc magna severitate inquirebantur illi, qui minimè paruissent, licet talis causa intercederet,

ut liberi ab eodem præcepto viderentur: nec ulla ratio habebatur Virorum Principum, licet ipsorum incolitas cum Reipublicæ felicitate conjuncta putaretur; uti nos fusè ostendimus in decima quinta nostrarum Institutionum libri primi. « Sed iis omissis, et aliis bene multis, quæ in hanc rem congeri à nobis possent; illud primum delibabimus ex responso Innocentii III. tunc quadragesimæ abstinentia solvi posse integrum Civitatem, vel Diœcesim, cùm reipsa non suppetunt ea, sine quibus præceptum quadragesimæ observari nequit. Itaque si revera in aliquo loco neque oleum neque pisces comparari possint, tunc incolis ejusdem loci permitti fas est ut lacte et ovis utantur: si hæc autem revera deficiant, tunc carnis, salubris tamen, edendæ facultas concedetur, interposita semper jejuniū servandi conditione. »

Insula sancti Dominici in America Meridionali in temporalibus paret charissimo in Christo filio nostro Ludovico Galliarum Reg Christianissimo, nec ei ullus praest Episcopus. Praefectus Patrum Societatis Jesu anno 1742 à nobis quæsivit, an ex concessione sibi facta à Sede Apostolica dispensandi super esu carnium, ovorum et lacticiniorum tempore jejuniorum et quadragesimæ, dici posset, sibi etiam datam fuisse facultatem dispensandi nedum particulares personas, sed etiam multitudinem hominum, et omnes sui districtus Incolas, quando coram Deo id expedire judicasset: habitoque responso, facultatem ei fuisse concessam dispensationem indulgendi particularibus hominibus, non autem multitudini hominum, et omnibus Incolis sui districtus, pro concessione exoravit. Pro causa exposuit beneficam piscium qualitatem, exiguum piscatorum numerum, qui longè ab Insula piscantes, pisces defrebant aut fœtentis, aut corruptos ob nimios calores; paupertatem earum gentium, quæ oleum emere non poterant pro cibis quadragesimalibus necessarium; deficientiam denique olerum et leguminum, quæ in ea regione facilè corrumpuntur, aut à vermis consumuntur. Re subinde maturè discussa coram nobis in Congregatione Generali sanctæ Romæ et universalis Inquisitionis die 12 Aprilis anno 1742. habita ratione regionis nimis remotæ, à qua quolibet anno impossibilis erat ad Sедem Apostolicam recursus; indulgentes necessitatí fidelium degentium in Insulis Ditionis Gallicæ in America, facultatem concessimus Praefectis Missionum illarum partium, ut in casu veræ et ineluctabilis necessitatis, et tantum de anno in annum, præfataque vera necessitate durante, et non aliter, nec alio modo, uti possent, et valenter cum fidelibus Populis ipsorum regimini commissis dispensare super esu ovorum et lacticiniorum, et etiam carnium tempore quadragesimali, indicta simul cum hujusmodi dispensatione observantia jejuniū per unicam comedionem, onerataque prædictorum Praefectorum conscientia, si ad amussim juxta præscriptum concessa facultate usi non fuissent.

Sed jam ad experientiam deveniamus. Quindecim abhinc annis per totam fere Europam morbus invaluit, qui pectoris inflammationem inficerat, ita tamen, ut ex una Civitate in aliam, et ex

una Provincia in aliam hæc funesta lues promanaret. Id contigit annis 1730, 1733, 1740. Licet autem morbus ejusmodi, qui universos hominum ordines atque ætates corripiebat, lentam solum in pectore inflammationem excitaret, tamen senibus matura jam etate debilitatis extremam perniciem: nam ex ipso febres accutissimæ ac mortales sequebantur. Idem morbus in periculum trahebat juniores etiam, qui paululum infirmo pectori laborarent. Postremo multorum pectora adeo labefactavit, ut gravissima deinde mala provererint. Alios quoque morbos hujus generis, pectoris inflammationem magno cum periculo afferentes, ægros in discrimen vitæ adduxisse Medici Scriptores luculenter testantur.

« Itaque, si Medicinae Professores acciti, monitique graviter, » ut nihil à veritate alienum respondeant, unanimi consensu fa- » teantur (ut nobis ipsis accidit, cùm adhuc Bononiae versare- » mur) morbum esse talis naturæ, qualem superius commemo- » ravimus, ita ut nulla ætas libera et incolumis esse queat; et » affirment illis ipsis, qui inter Cives salvi et integri numerantur, » eamdem perniciem imminere; id præterea conferre plurimum » ad ejusmodi luem depellendam, aut evitandam, si tum ægrotan- » tes, tum sani à piscibus et oleo, et quandoque pariter à lacte » et ovis abstineant; si, inquam, res ita se habeat, tum procul » dubio causa sufficiens judicanda est, quæ experientiae immititur, » et quæ semper probata, et in posterum probanda videtur, ut » nempe Populus, seu Civitas integra à carnibus abstinendi præ- » cepto non teneatur. »

Neque ulla difficultas removere vos debet à consulendis Medicis, qui præstantiores habeantur. « Cavendum pariter, ut quid- » quid revera senserint, scripto testari non prætermittant; quæ » conditio si desit in posterum, nulla unquam facultas Civitati, » aut Diœcesi carnibus, aut lacticiniis vescendi tempore quadra- » gesimæ tribuetur: quippe id necessarium omnino videtur. » Accedit etiam, quod Medici, facilitate quadam incredibili pecu- » liares quidem Cives à quadragesimæ præcepto liberos, et im- » munes decernere soleant; (de qua re gravissimè monendi à vobis » sunt, ne suas animas indulgendo nimis aggravent) cùm vero pro » universis Civibus idem statuendum proponitur, tum se difficiles, » anxijs, ac sollicitos præstare nos ipsi experti sumus. Postremo si » velint percurrere ea, quæ in Italia, et extra ipsam præclarissimi » Auctores Medici typis evulgarunt, facile deprehendent, absti- » nentiam ciborumque parcimoniam ab illis magnopere commen- » dari, discrimen inter morbos constitui, et certis rationibus os- » tendi, in curandis quibusdam morbis nequaquam requiri ut jus- » culum et carnes loco piscium, olei, et herbarum substituantur; » in aliis vero juvare plurimam, si sublati carnibus, cùm indicitur » jejunium, oleo, vel lacte ægrotantes utantur: demum advertent, » quam diligenter, accuratèque scribant de pectoris incommodis, » cùm in omnibus generatim excitantur, ne corripiantur eodem » morbo, qui adhuc incohimes à communis lue supersant.

Hæc vobis indicanda putavimus. Reliquum est, ut vos hortemur, ne tam facile suscipiatis negotium petendæ facultatis utendi carnibus et lacticiniis tempore quadragesimæ pro universa Civitate, vel Diœcesi. Quippe abrumpenda tandem est consuetudo, ob quam jam per tot annos in quibusdam locis hæ facultates tribuit consueverunt. Illud etiam experientia à vobis compertum erit, delicatis quoque, ac mollibus abstinentiam quadragesimæ nullam inferre perniciem, neque plures ob hanc causam inter ægrotos, vel mortuos recenserit. Hanc rationem et institutum nos ipsi secuti sumus Romæ, ac Bononiae (cujus Sedem adhuc retinemus,) cùm nuper quadragesimæ tempus ageretur. Si vos id quoque præstabitis, neque facile à nobis pro universa Civitate, vel Diœcesi facultatem solvendi quadragesimæ abstinentiam postulabitis, vel (si necessarium id arbitriemini) non aliter, quam servatis præmissis conditionibus, dispensationis instantia ad nos deferetur, non solum ii fructus provenient, quos jam indicavimus, sed etiam repulsæ pudorem evitabitis, nosque pariter ea molestia vindicabitis, quam ferimus, dum votis vestris minimè obsecundamus. Postremo vos omnes peramanter amplectimur, et Apostolicam Benedictionem vobis, Populisque vesfris impertimur. Datum ex Arce Castri Gandulphi die 10 Junii 1745. Pontificatus Nostri Anno quinto.

EPISTOLA ENCYCLICA IV.

SUPER MISSARUM STIPENDIO.

QUANTA cura adhibenda sit, ut sacrosanctum Missæ Sacrificium non solum omni Religionis cultu ac veneratione celebretur, verum etiam ut à tanti Sacrificii dignitate cuiusvis generis mercatum conditions, pacta, et importune atque illiberales eleemosynarum exactiones potius, quam postulationes, aliaque hujusmodi, quæ à simoniaca labe, vel certè à turpi quæstu non longè absunt, è medio tollantur, nemo est ex Catholicæ fidei cultoribus, qui ignoret. « Verum eousque tandem progressa est, sicut non » sine ingenti cordis nostri moerore undique accepimus, nonnullorum sive ecclesiasticorum, sive laicorum Virorum avaritia, » quæ est idolorum servitus, ut eleemosynas quidem seu stipendia » propter Missarum celebrationem juxta locorum consuetudines, » vel Diœcesanarum Synodorum Sanctiones in subsidium alimentorum uniuersiisque Sacerdotis dumtaxat pro regionum op- » portunitatibus præscripta, colligant; Missas vero celebrari » current alibi, ubi eleemosynæ seu stipendia vel consuetudine, » vel Synodali lege pro singulis Missis attributa sunt minoris » pretii, quam illic, ubi accipiuntur, darentur. Id quam absonum » sit atque alienum ab ipsa sive expressa, sive tacita piè offeren- » tum voluntate, omnes plane intelligunt, nec aliter existiman- » dum est; in illa enim potius Missas esse celebrandas quisque » vult, ad quam religionis et pietatis stimulus ductus eleemosynas » confert, aut in qua quispiam fortasse tumulatus est, quam in